

7. Satsing på utvikling av barns sosiale kompetanse

Fra Rammeplanen:

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

- Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.
- Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.
- Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.
- Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

- Personalet skal
 - støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
 - samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
 - støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
 - støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
 - forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Kragerøbarnehagene har fokus på:

Alle barnehagene jobber med utviklingen av barnas sosiale ferdigheter sett i perspektiv av at dagens barnehagebarn er morgendagens verdensborgere

- Alle barnehagene er organisert på en måte som gir barna
- gode og utviklende erfaringer fra sosialt samspill
- Alle ansatte har kompetanse om barns sosiale utvikling og sin egen rolle i forhold til hvordan de kan bidra til at hvert enkelt barn utvikler sin sosiale kompetanse
- Alle ansatte er bevisst på sin egen relasjon til barna
- Alle foresatte kan få råd og støtte som oppdragere i barnehagen

Sosial kompetanse kan forklares som:

- Selvfølelse: å oppleve egenverd, akseptere seg selv, kjenne seg akseptert, oppleve indre styrke og ha en positiv holdning til seg selv
- Empati: å ha forståelse for andres perspektiv, tanker og følelser, kunne leve seg inn i andres situasjon, vise medfølelse og ta hensyn og kunne tolke og forstå følelsesuttrykk

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026

7. Satsing på sosial kompetanse

- Prososial atferd: å ha positive, sosiale holdninger og å kunne utføre handlinger som å oppmuntre, bry seg om, vise omsorg, hjelpe til og dele med andre
- Selvhevdelse: å kunne hevde seg selv og egne meninger på en god måte, våge å stå imot gruppepress, ta initiativ og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang, delta uoppfordret og invitere andre
- Selvkontroll: å kunne tilpasse seg ulike situasjoner, takle konflikter og utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser

«Små mennesker mangler ofte redskaper i hvordan samhandle med andre på hensiktsmessige måter. De er avhengige av kloke og varme voksne rundt seg.»

Ingrid Lund er forsker i spesialpedagogikk

SMART Oppvekst

For å jobbe med sosialkompetanse og bygge felleskap der alle opplever tilhørighet, livsglede og håp, bruker barnehagene i Kragerø verdisettet SMART oppvekst.

Målet er:

- å flytte fokuset fra problemer og vansker til barnets styrker
- utvikle et sterkt og positivt selvbilde hos barnet
- se løsninger og ikke problemer

Om Smart Oppvekst

Grunntanken bak Smart Oppvekst er:

Hva vil kunne skje om alle barn lærer seg ferdigheten i å se alt som er bra hos seg selv og hos andre?

SMART står for:

S – Styrkefokus

Fokus på personlige styrker skaper engasjement og gode relasjoner. Det er mange sannheter om deg og meg, og det vi holder mest fokus på får vi mer av. Dette gjelder også i våre daglige samtaler eller i organisasjonsutvikling. Det å holde fokus på suksesser og suksessfaktorer gir mye bedre resultater enn et problemfokus. Men problemer og vanskeligheter skal også anerkjennes og bearbejdes, så lenge at de ikke blir hovedfokus.

M – Medvirkning

Medvirkning skaper engasjement og indre motivasjon. Alle stemmer er like mye verdt. Hvis man i en forsamling stiller spørsmål direkte i plenum er det noen få som tenker raskt og tør å hevde sin mening. Skal vi få alle stemmer i tale er en god metode å la hver og en få tenke litt selv, snakke med en eller flere før det samtales i plenum. På denne måten vil man aktivere mange fler.

A – Anerkjennelse

ALLE må få oppleve å bli sett på med positive øyne og bli fortalt med ord og kroppsspråk at man er verdifull.

R – Relasjoner

Smart handler om å sette relasjoner i sentrum. Når mennesker er sammen oppstår relasjoner. Hvis ikke det relasjonelle blir styrt på en slik måte at alle opplever inkludering vil det relasjonelle spillet føre til dannelse av klikker. Det betyr at noen er

innenfor, mens andre faller utenfor. Det relasjonelle må styres på en slik måte at alle opplever sosial støtte, deltakelse og at sterke nettverk bygges.

T – Trening

Det er mange ting i samfunnet og i oss selv som drar oss i en annen retning. Det er som med fysisk trening, det holder ikke å trene hardt i et halvt år og så si at nå kan jeg holde opp ett halvt år. Trening er ferskvare. En viktig del av treningen er også å gjøre feil og lære av disse. Her ligger det og mye læring. Men størst suksess gir jakten på suksesser.

Ett viktig verktøy som Smart oppvekst har utarbeidet er språk som styrker (20 karakteregenskaper) <http://smartoppvekst.no/materiell/20-karakteregenskaper/>

SMART Oppvekst i barnehagehverdagen:

- bruke karakteregenskapene i det daglige språket
- synliggjøre egenskapene rundt om på vegger, i ukeplaner, praksisfortellinger, foreldresamtaler
- fokus på SMART oppvekst på personalmøter og avdelingsmøter
- bruke bøker med temaet sammen med barna